

NIEZBĘDNIK EMIGRANTA

 euro-tax.pl

NIEMCY

Niemcy

- Informacje ogólne
- Przed wyjazdem
- Na miejscu – pierwsze kroki

1. Informacje ogólne

Niemcy – Republika Federalna Niemiec (RFN) Bundesrepublik Deutschland. Powierzchnia całkowita: 357.022 km². Klimat umiarkowany, łagodny, zimy łagodne z częstymi odwilżami, lato ciepłe, strefa klimatyczna z częstymi zmianami pogody i wiatrami wiejącymi przeważnie z zachodu. Średnia temperatura powietrza i średnie opady dla stolicy kraju wynoszą: w styczniu -0,5°C i 34 mm, w lipcu 17,4°C i 21 mm.

Cechy charakterystyczne

- Język urzędowy – niemiecki
- Stolica – Berlin
- Ustrój polityczny – wielopartyjna republika związkowa z dwuizbowym parlamentem: Bundestag i Bundesrat
- Głowa państwa – prezydent federalny – Christian Wulff (od 5 czerwca 2010)
- Szef administracji – kanclerz federalny – dr Angela Merkel (od 2005 roku)
- Liczba ludności – 81,7 mln (marzec 2011), w tym 41,7 mln kobiet i około 7,0 mln cudzoziemców
- Waluta – euro, €
- Numer kierunkowy – 49

W Niemczech żyje ok. 7,0 mln cudzoziemców, którzy stanowią 8,5 % ludności. Największe mniejszości to: Turcy, Serbowie, Chorwaci, Włosi, Polacy, Rosjanie, Grecy i Hiszpanie.

Telefony alarmowe i informacyjne:

Policja 110

Straż pożarna 112

Pogotowie przez 112

Adresy polskich placówek dyplomatycznych:

Ambasada RP w Berlinie

Lassenstr. 19-21
D-14193 Berlin-Grunewald
tel. + 49 30 223 13 0,
fax + 49 30 223 13 155
berlin.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.berlin.polemb.net

Ambasada RP Wydział Konsularny

Richard-Strauss-Str. 11
D-14193 Berlin
tel. (+ 49 30) 223 13-0,
fax (+ 49 30) 223 13 212
berlin.amb.wk@msz.gov.pl

Adres informacyjnej strony internetowej o Niemczech
to <http://www.deutschland.de>.

2. Przed wyjazdem

Od maja 2011 roku Polacy mogą legalnie pracować w Niemczech, o ile oczywiście znajdą dla siebie zatrudnienie. Wbrew pozorom, możliwość pracy u naszego sąsiada nie wywołała nawału wyjazdów. Praca w Niemczech jest nadal w zasięgu, ale trzeba się do tego kroku odpowiednio przygotować.

Dla niemieckiego przyszłego pracodawcy najważniejsza będzie nasza znajomość języka niemieckiego. Nieznajomość języków kiedyś nie wpędzała co prawda rodaków w kompleksy i wyjeżdżali do Ameryki czy do Niemiec znając tylko swój język ojczysty, nowego uczyli się na miejscu, albo i nie... Obecnie niemieccy pracodawcy wymagają od zatrudnianych obcokrajowców znajomości języka niemieckiego przynajmniej na poziomie porozumienia się, im lepsza znajomość, tym kandydat jest bardziej konkurencyjny. Można oczywiście próbować radzić sobie na miejscu za pomocą rozmówek czy słownika, ale lepszy będzie przed wyjazdem **kurs nauki języka niemieckiego.**

W Niemczech obecnie występuje duże zapotrzebowanie na pracowników spoza granic kraju. Dotyczy to zarówno pracowników fizycznych, jak i inżynierów oraz specjalistów. Pracę mogą znaleźć cukiernicy, piekarze, kucharze, mechanicy samochodowi, stolarze, a także wykwalifikowani pracownicy budowlani. W przypadku osób wykształconych największe szanse na znalezienie pracy mają lekarze i informatycy. W Niemczech poszukiwane są też polskie pielęgniarki do opieki nad osobami starszymi i chorymi, fizykoterapeuci oraz rehabilitanci.

Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Niemczech

Zgodnie z zasadą swobody przepływu osób, każdy obywatel Unii Europejskiej ma prawo do wyboru miejsca zamieszkania i zatrudnienia. Zasada ta, od 1 maja 2011 po 7-letnim okresie przejściowym, obowiązuje również na terenie Niemiec. Tym samym o podjęciu pracy decyduje wyłącznie pracodawca i kandydat do pracy. Nie ma żadnych pozwoleń na wykonywanie pracy. Polacy mają takie same prawa i obowiązki jak pozostali pracownicy, a pracodawca nie może ich dyskryminować ze względu na narodowość.

Sposoby poszukiwania pracy

Osoby zainteresowane migracją zarobkową do Niemiec mogą poszukiwać pracy poprzez:

- pozyskanie oferty w Ochotniczym Hufcu Pracy (www.mbp.ohp.pl),
- poszukiwanie odpowiedniej oferty na portalu internetowym niemieckiego urzędu pracy www.arbeitsagentur.de lub skontaktowanie się z ZAV Auslandsvermittlung Berlin e-mail: ZAV-Berlin-Auslandsvermittlung@arbeitsagentur.de,
- zgłoszenie się do prywatnej niemieckiej lub polskiej agencji pośrednictwa pracy,
- udział w organizowanych międzynarodowych giełdach i targach pracy na terenie Polski i Niemiec,
- udział w polsko-niemieckich dniach doradczych odbywających się w polskich i niemieckich urzędach pracy na pograniczu,
- czytanie ogłoszeń zawierających oferty pracy w prasie lub internecie.

Publiczne służby zatrudnienia

Federalny Urząd Pracy składa się z 15 Regionalnych Centrali, uzupełnieniem tej sieci są regionalne partnerstwa transgraniczne (jednym z partnerów są publiczne służby zatrudnienia). Zarówno urzędy pracy, jak i partnerstwa zajmują się doradztwem i pośrednictwem oraz udzielają informacji o europejskim rynku pracy. Ponadto w każdym regionalnym urzędzie pracy jest możliwość rozmowy z pośrednikiem pracy, doradcą pracy. Osoby te udzielają niezbędnych informacji, a w razie potrzeby kierują do kompetentnych osób, gdzie będziemy mogli załatwić naszą sprawę.

Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Osoba poszukująca pracy korzystająca z usług prywatnego pośrednictwa musi otrzymać umowę od pośrednika (umowa ustna jest nieważna). Umowa musi określać warunki, na jakich pośrednik udostępnia swoje oferty pracy, a w szczególności określać rodzaj i wysokość opłat. Wysokość opłat uzależniona jest od statusu osoby poszukującej pracy oraz od stanowiska, o które się ubiega.

Adresy internetowe niektórych prywatnych agencji pośrednictwa pracy:

www.jobware.de
www.karriere.com
www.stellenanzeigen.de
www.cesar.de
www.berufsstart.de
www.deutscher-stellenmarkt.de
www.arbeit-online.de
www.jobworld.de
www.jobmarket.de (również w języku polskim)
www.job24.de
www.adp.de
www.mitarbeitersuche.de
www.fpav-deutschland.de

Prasa

Lektura gazet cieszy się w Niemczech dużą popularnością (blisko 80% Niemców czyta gazetę codziennie). Na rynku prasowym dominują dzienniki lokalne i regionalne. Najpopularniejsze gazety to „Bild” (ponad 4 mln nakładu), „Frankfurter Allgemeine Zeitung”, „Die Welt”, „Süddeutsche Zeitung”, „Frankfurter Rundschau”, „Handelsblatt”, „Der Spiegel”, „Fokus” oraz tygodnik „Die Zeit”. Ofertę uzupełniają ukazujące się w niedziele „Bild am Sonntag”, „Welt am Sonntag”, „Sonntag Aktuell”. Gazety na swoich stronach z ogłoszeniami zawierają oferty pracy zgłoszone przez pracodawców i prywatne agencje pośrednictwa pracy. Niektóre z nich mają portale internetowe, gdzie osoba poszukująca pracy może w każdej chwili wprowadzić swoje dane i szukać wolnych miejsc pracy.

Inne sposoby poszukiwania pracy

Poza możliwościami poszukiwania pracy poprzez publiczne służby zatrudnienia oraz prywatne agencje pracy możliwe są jeszcze inne sposoby. Jednym z nich jest poszukiwanie pracy na własną rękę tzn. osobiście odwiedzając pracodawców. Jednakże wiąże się to ze znacznymi kosztami (przejazd, koszt zakwaterowania, koszt wyżywienia). Innym sposobem jest zamieszczanie ogłoszeń o poszukiwaniu pracy w prasie, na tablicach ogłoszeń lub poprzez kontakty z innymi osobami.

Zdarza się, że ogłoszenia są wywieszane na tablicy ogłoszeń w konkretnych firmach.

Adresy stron internetowych:

<http://www.praca.gov.pl> - Ministerstwo Gospodarki i Pracy

<http://www.arbeitsagentur.de> - federalny Urząd Pracy

http://www.europa.eu.int/geninfo/legal_notices_pl.htm - Komisja Europejska

Ubieganie się o pracę

Niezbędne formularze, które trzeba zabrać z Polski, bądź przetłumaczone niektóre dokumenty będą na miejscu niezbędne, by zachować chociażby ciągłość uprawnień do świadczeń społecznych, a także do podjęcia pracy.

Trzeba mieć po niemiecku przygotowane: podanie o pracę, świadectwa potwierdzające kwalifikacje, np. dyplom ukończenia wyższej uczelni - te dokumenty są uznawane w Niemczech. Większą „siłę” będzie miał jednak dyplom uwierzytelniony przez polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Poszukując pracy najlepiej znaleźć nisze na rynku pracy lub posiadać szczególne kwalifikacje. Jednym z pierwszych kryteriów, które decydują o przyjęciu nas do pracy, są dobrze przygotowane dokumenty aplikacyjne:

Życiorys – może być w formacie CV europejskiego, ale dopuszczalne są także inne formy. Zdarza się, że pracodawca ma własne dokumenty aplikacyjne, które należy wypełnić przy ubieganiu się o dane stanowisko pracy. Życiorys powinien zawierać takie informacje jak: dane osobowe, wykształcenie, przebieg pracy zawodowej, dodatkowe kwalifikacje i uprawnienia, znajomość języków obcych, a także zainteresowania i hobby.

List motywacyjny – powinien przedstawiać motywy, dla których ubiegamy się o pracę w danej firmie na dane stanowisko. Ponadto prezentujemy w nim siebie jako osobę spełniającą kryteria rekrutacyjne. Możemy również wyeksponować nasze cechy charakteru i osobowość, a także zawrzeć informacje o naszych szczególnych umiejętnościach i zdolnościach. W dokumentach piszemy tylko informacje prawdziwe, unikamy standardowych wzorów, zwrotów i formuł. Używamy krótkich zdań, zawierających konkretne informacje.

W dokumentach nie powinny znajdować się informacje dotyczące przynależności religijnych, politycznych i innych, chyba że mają związek z oferowanym stanowiskiem. Na rozmowę z pracodawcą należy zabrać wszystkie niezbędne dokumenty, takie jak: świadectwa szkolne i pracy, dokumenty uprawniające do wykonywania danego zawodu, zaświadczenia o ukończonych kursach oraz dokument tożsamości.

Podstawowe prawa pracy

Tygodniowy czas pracy w Niemczech wynosi średnio 39 godzin (4 dni po 8 godzin i 7 godzin w piątek). Godziny pracy w urzędach i biurach rozpoczynają się najczęściej o godzinie 9, około godziny 12.30 stosuje się przerwy obiadowe (Mahlzeit). Czas przerwy na obiad nie jest wliczany do czasu pracy. Dzienny wymiar czasu pracy pracownika nie może przekroczyć 8 godzin. Można go przedłużyć do 10 godzin dziennie jedynie wtedy, gdy w okresie 6 miesięcy kalendarzowych lub 24 tygodni nie zostanie przekroczony średni ośmiogodzinny wymiar czasu pracy.

Coraz więcej zatrudnionych pracuje w niepełnym wymiarze godzin. Obecnie stanowią oni 23% wszystkich zatrudnionych. W niepełnym wymiarze czasu pracują przeważnie kobiety.

Wynagrodzenie za pracę

Stawki godzinowe pracowników w poszczególnych branżach gospodarki regulują układy taryfowe, corocznie negocjowane pomiędzy centralami związków zawodowych, a związkami pracodawców. Określają one minimalne stawki wynagrodzenia, jakie pracodawca jest zobowiązany wypłacać pracownikom. Powszechna płaca minimalna w Niemczech nie istnieje. Jedynie w pojedynczych przypadkach (budownictwo, rzemiosło malarskie i lakiernicze, dekarstwo, prace rozbiórkowe i złomujące) uzgodniono stawki minimalne.

Pracodawcy nie wolno ustalać wynagrodzenia zróżnicowanego ze względu na płeć pracownika. Pracodawca zobowiązany jest również przestrzegać postanowień szczegółowych układów taryfowych. Zgodnie z uchwaloną przez Bundestag 24 marca 2011 r. i 15 kwietnia br. przez Bundesrat nowelizacją ustawy o użyczeniu pracowników, od 1 maja 2011 r. wprowadzono stawkę minimalną 7,79 euro za godzinę w landach zachodnich i 6,89 euro w landach wschodnich.

Zakwaterowanie

Rynek nieruchomości w Niemczech opiera się przede wszystkim na wynajmie. Więcej niż połowa Niemców wynajmuje mieszkania. Wiąże się to głównie z wysokimi cenami zakupu mieszkania oraz dużą mobilnością zawodową Niemców. Ponadto istnieje możliwość wynajmu mieszkania z innymi osobami, co związane jest automatycznie z niższymi kosztami utrzymania.

Jeżeli na miejscu nie mamy rodziny czy znajomych, u których będziemy mieszkać, choćby na czas poszukiwania jakiegoś lokum, zakwaterowanie trzeba znaleźć przed wyjazdem. Niestety, na **wynajęcie mieszkania** musimy mieć pieniądze, zanim zaczniemy je zarabiać na miejscu. Za wynajęte lokum trzeba będzie bowiem wpłacić kaucję (oczywiście zwrotną). **Niemcy** żądają kaucji w wysokości od 1 do 3-krotności miesięcznego czynszu oraz opłaty za pierwszy miesiąc z góry. Można też szukać miejsca w tzw. hostelu, czyli hotelu z pokojami wieloosobowymi, na przykład z piętrowymi łóżkami czy wspólnymi kuchniami i łazienkami. Mimo dość niskiego standardu nie są one jednak aż tak bardzo tanie, bo ceny za noc zaczynają się od 20 euro w górę. Przykładowe adresy w zakresie wynajmu mieszkań poprzez pośredników (Mitwohnzentralen): www.mitwohnzentrale.de lub www.homecompany.de. Szukając mieszkania warto się też udać pobliskiego Wohnungsamt (biura kwater), gdzie można uzyskać informacje o mieszkaniach socjalnych (Wohnungsgesellschaften).

Mieszkania do wynajęcia w Niemczech różnią się bardzo ceną i dostępnością w zależności od miejsca. W dużych miastach, takich Hamburg, Monachium czy Kolonia, ceny mogą być bardzo wysokie. Często stanowią one nawet połowę pensji. Zwłaszcza rodzaj mieszkania, jakiego potrzebują obcokrajowcy, czyli co najmniej częściowo umeblowane, wynajmowane na dosyć krótki czas, może być bardzo drogi. Nie jest też łatwym znalezienie mieszkania dla dużej rodziny w rozsądnej cenie.

3. Na miejscu. Pierwsze kroki

Konto bankowe

Założenie konta bankowego w Niemczech jest dosyć proste. Często jednak trzeba przedstawić oprócz dokumentu tożsamości, dowód posiadania adresu w Niemczech. Dlatego lepiej jest zameldować się w Einwohnermeldeamt przed założeniem konta.

Konta bieżące (Girokonto)

Najpopularniejszym rodzajem konta w Niemczech jest Girokonto (Rachunek Oszczędnościowo Rozliczeniowy). Najwięcej transakcji pieniężnych dokonuje się właśnie przy użyciu tego rodzaju konta, np. otrzymywanie pensji czy płacenie rachunków. Generalnie posiadanie konta bieżącego pozwala na:

- wypłaty pieniędzy z konta przy użyciu karty bankomatowej, najczęściej jest to usługa darmowa, jeżeli korzystasz z bankomatu należącego do twojego banku, jeżeli natomiast wypłacasz pieniądze z bankomatu innego banku, pobierana jest opłata w wysokości kilku Euro,
- dokonywanie przelewów pieniężnych za pomocą poleceń wpłaty (blankietów),
- płacenie stałych rachunków dzięki usłudze zleceń stałych (np. za czynsz),
- płacenie rachunków (nawet o zmiennej wysokości, np. za telefon) automatycznym, bezpośrednim przelewem z konta.

Wiele banków oferuje konta z różnymi usługami i promocjami (usługi internetowe, atrakcyjne oprocentowanie, darmowe karty kredytowe, etc.) studenci mogą starać się o zwolnienie opłat za prowadzenie konta (*Kontoführungsgebühren*).

Ubezpieczenie zdrowotne

Począwszy od kwietnia 2007 r. rozpoczęła się w Niemczech długo zapowiadana głęboka reforma służby zdrowia. Jej sztandarowym przedsięwzięciem było objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym wszystkich obywateli oraz utworzenie w 2009 roku centralnego funduszu zdrowia finansowanego ze środków pochodzących zarówno z budżetu państwa, jak i składek ubezpieczonych.

Niemiecki system opieki zdrowotnej jest połączeniem systemu ustawowego i prywatnego. Dotyczy to nie tylko źródeł finansowania systemu, ale też podmiotów świadczących usługi zdrowotne. Każdy obywatel może ubezpieczyć się prywatnie, a jeśli nie, to obowiązkowo państwo nałoży na niego nakaz ubezpieczenia. Z drugiej strony obok dotowanych przez rząd federalny i landy placówek zdrowia istnieją też placówki prywatne.

Podobnie jak w Polsce, wszyscy ubezpieczeni w ustawowym ubezpieczeniu zdrowotnym płacą jednakową składkę (14,9% dochodu) na ubezpieczenie zdrowotne, niezależnie od tego, do jakiej kasy chorych należą. W Niemczech istnieje jeden Fundusz Zdrowia (niem. Gesundheitsfond – odpowiednik polskiego NFZ), do którego trafiają pieniądze ze składek ubezpieczonych. Fundusz Zdrowia środki te przekazuje następnie kasom chorych.

W Niemczech istnieją dwa równoległe systemy ubezpieczenia zdrowotnego - ustawowy i prywatny. Osoby zarabiające więcej niż 3,8 tys. euro mogą natomiast ubezpieczyć się w prywatnej kasie chorych działającej na zasadach rynkowych albo też dobrowolnie pozostać w kasie ustawowej. Prywatne kasy chorych, finansowo korzystne dla osób zdrowych, młodych i samotnych, często okazują się pułapką w starszym wieku, kiedy wraz z pogarszającym się stanem zdrowia i powiększającą się rodziną rośnie składka.

W kasach ustawowych niepracujący małżonek i dzieci objęte są ubezpieczeniem bezpłatnie – w prywatnych trzeba płacić osobną składkę za każdego członka rodziny. Z kasy prywatnej nie można się przepisać do kasy ustawowej, zwłaszcza jeśli ma się powyżej 55 lat. W tej chwili w prywatnych kasach chorych ubezpieczonych jest 8 mln osób. Poza tym ok. 8 mln osób ubezpieczonych ustawowo zawarło dodatkowe prywatne ubezpieczenia poprawiające jakość świadczeń medycznych.

Dodatkowe informacje

Na poniższych stronach możemy znaleźć wszelkie dodatkowe, aktualne informacje, na temat: społeczności polskiej funkcjonującej w Niemczech, ciekawych nadchodzących wydarzeń, koncertów, a także co możemy w wolnych chwilach robić oraz co warto na miejscu zwiedzić.

<http://www.mypolacy.de/>

<http://zycieipracawniemczech.pl/>

<http://www.polacywniemczech.de/>